

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU
SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOANNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RADULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei
Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul posta

SUMAR:

Plata datoriilor de către legatarul universal, de d-l D. Alexandresco.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casație și justiție, secțiunea I*: A. Blumenfeld cu A. Brand și Ministerul public.

Curtea de apel din București, secți. III: V. A. Briol cu Golda R. Eschinazy.

Curtea de apel din Craiova, secțiunea II: Gheorghita diaconul D. Ionescu cu epitropia bisericii Madona-Dudu din Craiova.

Tribunalul Iași, secțiunea I: Ioan I. Dima cu Gheorghe și Elena Teodorescu.

Plata datoriilor de către legatarul universal ¹⁾

Dispozițiile testamentare neconferind numai drepturi, ci și datorii, dreptul la o parte din averea de moștenire implică de a plăti o parte proporțională din datoriile și sarcinile moștenirii, pentru că atât dreptul cât și obligația nu sunt, în specie, decât consecințele corelative ale titlului succesoral universal.

Este deci firesc lucru ca toți acei cari moștenesc o universalitate de bunuri, fie prin voința legii, fie prin voința omului, să plătească datoriile de care sunt gravate acele bunuri, sau o parte corespondentă cu ceea ce ei au primit, dacă n'au moștenit tot activul ereditar; după cum este firesc lucru ca

acei cari nu iau din moștenire decât un obiect particular să nu plătească nici o datorie, pentru că datoriile nu sunt o sarcină a bunurilor particulare ²⁾.

Din capul locului trebuie deci să deosebim legatarii universali și acei cu titlu universal, de acei cu titlu particular. Cei dintâiu vor plăti datoriile defunctului (art. 893, 896), pe când cei de al doilea nu le vor plăti (art. 775, 909).

În privința legatarului universal, singurul de care se ocupă decizia Curții de casație, la care ne referim, două ipoteze se pot înfățișa: 1° sau el vine la moștenire singur, fără prezența unui moștenitor rezervatar; 2° sau el vine în concurs cu un moștenitor rezervatar.

În cazul întâiu (ipoteză pe care art. 893 n' o prevede), legatarul luând toată averea, va plăti toate datoriile și sarcinile ³⁾ moștenirii, și el le va plăti

datoriilor din partea legatarului universal. Fiindcă nu am luat cunoștință de această decizie decât după publicarea ei, o însoțim astăzi de această observație, o asemenea chestie neputând să treacă nebagată în seamă.

2) Vezi tom. III al Coment. noastre, pg. 553, 554 (ed. 2-a) și tom. IV, pg. 524, 525 (ed. 1-a).

3) Știm, în adevăr, că pasivul moștenirii cuprinde atât datoriile defunctului cât și sarcinile moștenirii (art. 774, 777). Sarcinile moștenirii sunt acele obligații cari n' au luat naștere decât în urma morții lui *de cuius, quæ ab herede caperunt* (L. 40, Dig., *De obligationibus et actionibus*, 44, 7). Astfel sunt: cheltuelile de înmormântare sau ale ultimei boli; acele făcute cu ocazia punerii pe ceților, facerii inventarului, împărțelei, etc., și, în fine, toate acele cari se fac într'un interes comun.

1) În *Dreptul* No. 18, din 1910, a apărut o decizie de principiu foarte importantă și juridică a Curții de casație, cu privire la plata

ultra vires emolumente, dacă n'a primit legatul sub beneficiu de inventar (art. 897),

Această soluție, admisă în codul francez, este admisibilă și la noi, cu toate că legatarul, în asemenea caz, nu are sezina și trebuie s'o ceară dela justiție (art. 891), pentrucă plata datoriilor nu este un efect al sezinei, ci o consecință a transmiterii universalității bunurilor.

Conscient acestei teorii, legiuitorul nostru a eliminat, cu drept cuvânt, din art. 653 C. civ. cuvintele relative la plata datoriilor cari figurează în textul corespunzător francez. Astfel, pe când art. 724 din codul francez dispune că moștenitorii legitimi au sezina *sub condiția de a plăti toate sarcinile moștenirii*, art. 653 din codul nostru prevede că *descendenții și ascendenții au de drept posesiunea succesiunii din momentul morții defunctului (a die mortis)*, fără a zice nici un cuvânt despre plata datoriilor⁴⁾.

Cu toate acestea, amicul nostru, d-l G. P. Petrescu⁵⁾, zice că legatarii nu plătesc datoriile decât până la concurența valorii bunurilor ce primesc, *pentruță, la noi, ei nu au niciodată sezina și nu reprezintă în totul pe defunct*. Această afirmație este însă nu numai greșită, dar chiar contrară art. 897. Dovadă de aceasta este că colateralii nu au nici ei sezina, și cu toate acestea, nu credem să se poată susține că acești din urmă nu plătesc datoriile *ultra vires*. Prin urmare, încăodată, plata datoriilor nu este un efect al sezinei, ci o consecință a transmiterii universalității bunurilor.

Dacă legatarul universal vine la moștenire în concurență cu un rezervatar (singura ipoteză pe care o privede art. 893), el este obligat a plăti datoriile și sarcinile moștenirii, *în proporție cu partea sa*, dacă testatorul nu i a impus o parte mai mare din datorii, ceea ce el este liber să facă⁶⁾, iar nu

până la concurența părții sale, după cum greșit se exprimă textul nostru⁷⁾.

Dacă sunt mai mulți legatari universali sau cu titlu universal, fiecare va contribui în proporție cu partea sa.

În orice caz, legatarii nu vor putea fi urmăriți decât în urma punerii lor în posesiune (art. 889, 891).

În caz când datoria defunctului eră garantată printr'o ipotecă, legatarul universal (art. 893) sau acel cu titlu universal (art. 896), care a luat acest imobil, nu va mai plăti datoria în proporțiune cu partea sa de moștenire, ci o va plăti toată, ca detentor al imobilului (art. 1792), pentrucă ipoteca este indivizibilă (art. 1746)⁸⁾. El trebuie deci, în asemenea caz, sau să plătească întreaga datorie, capete și procente, sau să declare imobilul . . . *ut vel totum debitum reddat, vel eo, quod detinet, cedat*⁹⁾.

Rămâne însă bine înțeles că, în asemenea caz, legatarul care, din cauza ipotecei, a fost silit să plătească din datoria comună mai mult decât partea sa, are recurs în contra celorlalți moștenitori sau colegatari. Acest drept i se conferă anume prin art. 778, care prin cuvintele: *succesori cu titlu universal* înțelege și legatarii universali sau cu titlu universal¹⁰⁾.

«Datoriile mortului *cele cu amanet*, zice art. 1068 din codul Calimach, trebuie să le plătească numai acel moștenitor ce le-au luat în partea sa, sau are sub stăpânirea sa prin alt chip lucruri de moștenire amanetate, și dezamanetându-le, *poate să se răfuească cu împreună-moștenitorii lui*»¹¹⁾.

Până acum am vorbit numai despre legatarii

7) Vezi tom. IV al Coment. noastre, pag. 524, nota 1 și 526 (ed. 1-a).

8) Cpr. art. 777, 778, 896, 902, etc., C. civil.

9) L. unică, § 2, *in fine*, Cod, *Si unus ex pluribus hæredibus creditoris vel debitoris partem suam debiti solverit, vel acceperit*, 8, 32.

10) Vezi tom. III al Coment. noastre, pag. 557, 558, nota 4 (ed. 1-a) și tom. IV, p. 527 (ed. 1-a).

11) Cpr. L. unică, § 2, Cod, *loco supra cii*.

4) Vezi tom. III al Coment. noastre, p. 231, nota 2 (ed. 2-a) și tom. IV, p. 526, nota 1 (ed. 1-a).

5) *Testamentele*, p. 320.

6) Aubry et Rau, VII, § 723, p. 500 (ed. 4-a).

proprietății depline. Se poate însă întâmpla ca defunctul să fi făcut un legat universal sau cu titlu universal *in uzufruct numai*. Moștenitorul universal fiind singur, în principiu, obligat la plata datoriilor autorului său (art. 774 urm.), rigoarea principiilor cerea ca uzufructuarul universalității unei averi (art. 888), sau a unei câtimi oarecare din întreaga unei averi (art. 894), să nu fie niciodată obligat la plata datoriilor, pentru că el nu este un moștenitor universal. Art. 552 făcând însă o derogare dela principiile generale, pentru că uzufructuarul universal sau cu titlu universal se folosește de venitul averii, și punând echitatea mai presus decât dreptul, îl obligă a contribui, împreună cu nuda-proprietar la plata datoriilor, așa că proprietarul va plăti capitalul, iar uzufructuarul, dobânda datoriilor¹²).

Venim acum la art. 897, care este o fericită inovație a legiuitorului nostru, și care curmă una din chestiunile cele mai controversate din codul francez. În adevăr, în Franța se discută mereu asupra chestiunii de a se ști dacă legatarii universali sau cu titlu universal plătesc datoriile *ultra vires* sau *intra vires emolumentii*, și părerile sunt împărțite, cu toate că soluția admisă de legiuitorul nostru predomină și acolo¹³).

La noi, această controversă nu-și mai are ființă, pentru că art. 897 dispune în termeni expresi că legatarul care va intra în posesiunea bunurilor fără inventar, va fi obligat a plăti toate datoriile și sarcinile (delutele) moștenirii, *chiar dacă acestea ar fi mai mari decât averea lăsată de testator*.

Textul nostru este formal, deși rău redactat, căci deși legea nu cere o declarație din partea legatarului că el vrea să primească legatul sub beneficiu de inventar, după cum o cere pentru moștenitorii de

sânge (art. 704 urm.), nu mai puțin adevărat este că aceasta a fost intenția legiuitorului, și de sigur că legatarul nu va lipsi de a face asemenea declarație la locul competent (art. 704), decâteori va voi ca patrimoniul său să nu fie amestecat cu acel al defunctului, și să nu plătească datoriile decât până la concurența activului ereditar (art. 713).

Principiul care rezultă din textul nostru este deci următorul: legatarii universali sau cu titlu universal, ca și toți moștenitorii în genere¹⁴), plătesc datoriile și sarcinile moștenirii, deci și legatele (art. 902), pentru partea lor corespunzătoare, *ultra vires emolumentii*; singurul mijloc ce au de a se sustrage dela această obligație este de a primi legatul sub beneficiu de inventar, și de a face, în adevăr, inventarul cerut de lege, în termenul și după formele legale.

Acceptarea beneficiară este deci facultativă pentru legatari ca și pentru moștenitorii de sânge (art. 685). Ea este silită numai pentru minori și interziși (art. 454 și 687 § 2), și în cazul art. 693.

Legatarul nu va mai avea însă facultatea de a uză de beneficiul acceptării beneficiare, dacă aceasta i-a fost interzis printr'o clauză expresă a testamentului, pentru că testatorul poate să mărească sau să micșoreze legatul, după bunul său plac¹⁵).

Dacă asemenea clauză nu convine legatarului, el nu are decât să nu primească legatul.

Cât pentru legatarul particular sau singular, el nu are nici un interes să primească legatul sub beneficiu de inventar, fiindcă el nu plătește niciodată datoriile (art. 775, 909).

D. ALEXANDRESCO

14) Știm, în adevăr, că în legislația noastră, *toți moștenitorii, chiar acei neregulați*, sunt obligați a primi moștenirea sub beneficiu de inventar, dacă nu voesc să plătească datoriile decât până la concurența activului ereditar. Vezi tom. III al Coment. noastre, p. 224, nota 1; 231, nota 3; p. 554, 555, etc. (ed. 1-a), precum și tom. IV, pag. 528, nota 1 (ed. 1-a).

15) Cel mult s'ar putea aduce două excepții dela această regulă, și anume: una privitoare la moștenitorii rezervatari, pentru că rezerva nu poate fi restrânsă prin nici o condiție, și cealaltă la acceptarea minorilor și interzișilor, pentru că legea vrea ca acceptarea acestor persoane să nu fie decât beneficiară (art. 405 și 687 § 2). Cu toate acestea, chestiunea este controversată. Vezi tom III al Coment. noastre, pag. 374 și tom. IV, p. 528, nota 2 (ed. 1-a).

12) Vezi tom. III partea I al Coment. noastre, pg. 524, nota 2 și 526 (ed. 2-a). Cpr. Trib. Ilfov, *Dreptul* din 1896, No. 37; Marcadé, II, 529; Laurent, VII, 19 și XIV, 105, etc.

13) Cpr. C. Bordeaux, D. P. 93. 2. 374. Vezi și Planiol, III, 2766 care, și de astă dată, se referă la părerea noastră. Mai vezi Cas. fr. D. P. 51. 1. 281; Sirey, 51. 1. 657, etc.

JURISPRUDENȚA ROMANA**INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE**

SECȚIUNEA II

Audiența dela 7 Februarie 1911

Președința d-lui I. Duca, consilier

A. Blumenfeld cu A. Brand și Ministerul public

PROPRIETATE LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ. — FOTOGRAFII. — DACĂ DISPOZIȚIUNILE ART. 1 DIN LEGEA PRESEI DIN 1862 ȘI ART. 339 C. PENAL SE APLICA ȘI PRODUCȚIUNILOR FOTOGRAFICE.

FOTOGRAFIE. — DACĂ ARE VALOAREA UNEI OPERE DE ARTĂ. — CHESTIUNE DE FAPT.

CONTRAFĂCERI. — INTRODUCERE DE OPERE ARTISTICE CONTRAFĂCUTE. — ART. 340 C. PENAL.

1° Dispozițiunile art. 1 din legea presei din 1862 și acelea ale art. 339 c. penal, fiind dispozițiuni cu caracter general care garantează dreptul de proprietate asupra oricărei producțiuni a minții omului ce poate fi considerată ca rezultatul unei munci intelectuale, se aplică și produselor fotografice, când aceste produse au caracterul unor opere de artă.

2° Chestiunea de a se ști dacă o anumită fotografie este sau nu o operă de artă, este o chestiune de fapt, lăsată la atributul suveran al instanțelor de fond și scapă astfel controlului Inaltei Curți.

3° Dispozițiunile art. 340 c. penal se aplică nu numai introducătorilor de scrieri contrafăcute, ci și acelor cari introduc orice producțiuni artistice contrafăcute, de oarece nu e nici o rațiune ca să se califice delict contrafacerea unor producțiuni de fotografii artistice, iar introducerea lor ilicită în țară să nu fie pedepsită în acelaș mod cum se pedepsește introducerea scrierilor imprimate contrafăcute.

No. 402. — Respins, ca nefondat, recursul făcut de Avram Blumenfeld contra deciziei Curței de apel din București, secția III, No. 526 din 1910, dată în proces cu A. Brand.

S'au ascultat: d-l consilier G. Buzdugan, în citirea raportului făcut în cauză; d-nii avocați L. Holoney și I. Cezărescu, în desvoltarea motivelor de casare; d-l procuror N. Zamfirescu, în concluziuni, pentru respingere.

Curtea deliberând,

Asupra motivului I de casare:

I. «Violarea art. 1 din legea presei din 1863 și art. 339 și urm.

c. pen. Fotografia nu intră în proprietățile literare și artistice, deoarece expresiunile din acele articole sunt limitative.

«Chiar dacă s'ar accepta interpretarea doctrinei și jurisprudenței că acele dispozițiuni legale, protejază orice lucrare artistică și literară, fotografiile de care este vorba reproducând familiile regale și princiare, nu pot fi decât execuțiuni tehnice perfecte sau pozițiuni naturale frumoase, neconținând deloc elementul esențial al dreptului exclusiv de autor, produsul original al geniului artistic al fotografului. Instanța de fond trebuie să precizeze de unde rezultă acest caracter distinct al operei fotografului».

Considerând că dispoziția art. 1 din legea presei din 1862 și aceia a art. 339 c. penal, sunt dispozițiuni generale, care garantează dreptul de proprietate asupra oricărei producțiuni a minții omului care poate fi considerată ca rezultatul unei munci intelectuale;

Că, garantarea dreptului de proprietate nu poate fi tăgăduit produselor fotografice când aceste produse au caracterul unor opere de artă; că, întradevăr, față cu progresele realizate în domeniul acestei arte s'a ajuns să se creeze și prin mijloacele fotografice adevărate opere de artă, care nu pot să nu fie apărate de protecția legii, al cărei scop a fost de a ocroti munca intelectuală oricum ar fi manifestată; considerând că, chestiunea dacă o anumită fotografie constituie sau nu o operă de artă se examinează și apreciază, în mod suveran, ca orice chestiune de fapt, de instanțele de fond;

Că, în speță, Curtea de apel, adoptând în totul motivele din sentința apelată, examinează și constată că fotografiile executate de reclamantul A. Brand, în persoanele membrilor familiei regale și princiare, sunt adevărate opere de artă, de oarece conțin în ele o idee creatoare, au imprimate într'însele originalitatea și gustul artistic propriu autorului executor; că, Curtea de apel indică anumite fotografii în care se văd aceste caractere ale operei de artă;

Că, față de această constatare de fapt, Curtea de apel a făcut o justă aplicare a principiilor enunțate și n'a violat citatele articole, așa că motivul de casare este nefondat.

Asupra motivului V de casare:

V. «Greșită interpretare și reaua aplicare a art. 340 c. penal. În adevăr, instanțele de fond mă condamnă, pe baza acestui articol, ca introducător de cărți postale contrafăcute după fotografii. Or, acest articol nu prevede decât cazul scrierilor contrafăcute, în care nu pot intra fotografiile, căci, mai întâiu, textele din codul penal sunt de strictă interpretare, și în al doilea, speța fotografiilor intră în art. 339, iar nicidecum în art. 340, care prevede numai introducerea scrierilor».

Considerând că, Curtea de apel a constatat în fapt că recurentul a introdus în țară cărțile postale ilustrate

contrafăcute de casa Regel și Kring din Lipsca, după fotografiile reclamantului Brand; considerând că, acest fapt intră în prevederile art. 340 cod. penal, de oarece acest articol se aplică nu numai introductorilor de scrieri contrafăcute, ci și acelor care introduc orice producțiuni artistice contrafăcute, căci nu e nici o rațiune ca să se califice delict contrafacerea unor producții fotografice artistice, iar introducerea lor ilicită în țară să nu fie pedepsită în același mod cum se pedepsește introducerea scrierilor imprimate contrafăcute;

Că, Curtea de apel judecând în acest sens, a făcut o bună interpretare a art. 340 cod. penal și motivul de casare e nefondat.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA III

Audiența dela 26 Martie 1911

Președinta d-lui N. Budișteanu, președinte

V. A. Briol cu Golda R. Eschinazy

DOTĂ. — OBLIGAȚIUNE LUATĂ DE FEMEEA ÎNZESTRĂTOARE FĂRĂ AUTORIZAȚIA SOȚULUI SĂU. — DACĂ RATIFICAREA SOȚULUI STINGE ACȚIUNEA ÎN NULITATE CE APARTINE SOȚIEI.

FEMEE MĂRITATĂ. — ACTE DE ADMINISTRAȚIE. — AUTORIZAȚIA JUSTIȚIEI. — ACTE DE ÎNSTRĂINARE. — AUTORIZAȚIA SOȚULUI.

DOTĂ. — OBLIGAȚIUNE MORALĂ. — DACA POATE DA NAȘTERE UNEI ACȚIUNI ÎN JUSTIȚIE.

1° Dacă soțul, prin ratificare, poate să stingă acțiunea în nulitate ce o are contra obligațiunei luate de soția sa fără consimțământul său în actul dotal prin care înzestrează pe fiica sa, nu se poate însă stinge și acțiunea în nulitate ce aparține femeii, când ea a opus această nulitate și a obținut o hotărîre prin care i se anulează obligațiunea ce-și luase fără autorizația soțului, și aceasta indiferent dacă averea din care femeea constituia dotă fiicei sale eră parafernala sau nu.

2° Faptul că o femeie are autorizația justiției a face acte de administrație, nu exclude nevoia de o autorizațiune a soțului, când e vorba de constituirea unei dote, care este un act de înstrăinare.

3° Deși mama are o obligațiune naturală de a-și înzestra pe fiica sa, totuș această obligațiune nu poate conduce la un drept al înzestratei de a avea o acțiune în justiție contra mamei sale.

No. 45. — V. A. Briol a făcut apel contra sentinței tribunalului Ilfov, secția III, No. 614 din 1911, dată în proces cu Golda R. Eschinazy.

S'au ascultat: d-l avocat V. Papadat, din partea apelantului; d-nii avocați C. Sipsomo și C. Nacu, pentru intimată.

Curtea,

Asupra apelului făcut de V. A. Briol, în contra sentinței civile cu No. 614 din 13 Octombrie 1910, a tribunalului Ilfov secția III civilă-corecțională;

Având în vedere susținerile orale ale părților, și concluziunile scrise prezintate înaintea tribunalului;

Având în vedere acțiunea intentată de V. A. Briol în contra d-nei Golda R. Eschinazy, prin care cere ca aceasta să execute obligațiunea ce și-a luat prin actul dotal autentificat de tribunalul Ilfov secția de notariat la No. 4852 din 1910, cu ocazia căsătoriei fiicei sale Henrieta;

Considerând că acest act dotal fiind făcut fără autorizația soțului intimatei, este izbit de o nulitate relativă, atât în profitul ei cât și în interesul soțului;

Considerând că, dacă soțul poate să stingă acțiunea în nulitate ce i-a aparținut printr'o ratificare intervenită la timp, acea ratificare însă nu poate stinge acțiunea în nulitate aparținând femeii, când ea a opus această nulitate și a și obținut o hotărîre prin care se anulează obligațiunea ce luase fără autorizația soțului. Această ratificare a soțului Eschinazy, n'a intervenit decât după obținerea hotărîrei, și prin urmare nu poate să stingă decât acțiunea de nulitate ce-i a aparținut lui, iar nu și aceea ce i-a aparținut femeii;

Considerând că obiecțiunea făcută de apelant că actul dotal este făcut de un minor, în asistența persoanelor ce trebuie să-l proteagă, este insuficientă, căci aci numai este vorba de formele relative la minori, ci de capacitatea mamei, constituitoarea zestrei, care fiind măritată urmă și ea să fie autorizată de soțul său;

Considerând că, nu se poate invoca consimțământul tacit al soțului, căci el nu rezultă din nici un act sau din vre-o altă împrejurare;

Considerând că tot asemenea este nefondată și obiecțiunea că averea constituită dotă eră avere parafernala a mamei, căci și în acest caz ea avea nevoie de consimțământul soțului;

Considerând că, deși a intervenit o autorizațiune dată de justiție, însă ea nu este valabilă, decât pentru actele de administrație și prin urmare d-na Eschinazy are

nevoe de autorizația soțului, când eră vorba de constituirea zestrei care constituie un act de înstrăinare ;

Considerând că, obiecțiunea care constă în afirmarea că mama este obligată naturalmente a înzestră, nu poate conduce la ideea că înzestratul să aibă o acțiune în justiție în contra mamei sale ; că, în zadar, se susține că, femeia nu are o acțiune în repetițiune, căci deși ea a executat în parte obligațiunea rezultată din foaia dotală a fiicei sale, ea nu cere însă restituirea sumelor înaintate ;

Considerând că contraînscrisul prezentat în instanță de apelant, prin care modifică în parte convențiunea matrimonială, este nul și el din mai multe puncte de vedere, pentrucă și aci lipsește consimțământul soțului Eschinazy; pe de altă parte, acest contra-înscris constituie o schimbare a convențiunei matrimoniale, și trebuie făcută în formă solemnă, și cu consimțământul tuturilor părților cari au figurat în foaia dotală; or, acest contra-înscris este semnat numai de intimat iar nu și de soții înzestrați, prin urmare și acest contra-înscris este nul.

Pentru aceste motive, și cele din sentința apelată, respinge apelul.

Semnați: N. Budișteanu, M. Ciocârdia, I. Coandă,
Al. Dem. Oprescu.

CURTEA DE APEL DIN CRAIOVA

SECȚIUNEA II.

Audiența dela 12 Maiu 1910

Președînța d-lui Ath. Herescu, consilier

Gheorghîța diaconul D. Ionescu cu epitropia bisericei Madona-Dudu din Craiova

PREOT.— SERVICIU LA EPITROPIE. — CONCEDIARE.— CONSISTORIU EPARHIAL.

PENSIE.— INSTITUȚIUNE PRIVATĂ.— APLICAREA DISPOZIȚIUNILOR LEGEI GENERALE A PENSILOR.

1° Potrivit dispozițiunilor din legea asupra clerului mirean, epitropia unei biserici, pentru vinile ce le găsește unui preot, e liberă a-l îndepărta din serviciu, fără nici o formalitate, de oarece trimiterea lui în judecata consistoriului bisericesc eparhial este lăsată numai la facultatea epitropiei, fără însă a-i fi impusă.

2° Când în dispozițiunile legii speciale a unei instituțiuni nu se găsește o dispozițiune anumită care să prevadă termenul necesar pentru ca un funcționar să aibă dreptul să ceară pensie,

se aplică dispozițiunile generale ale legii pensiunilor, care cere zece ani de serviciu pentru cel ce pretinde un drept de pensie.

Curtea,

Asupra opoziției făcută de Gheorghîța Diaconu Ionescu, tutoarea minorilor săi copii, contra deciziei civile a acestei Curți, No. 177 din 1909, prin care i s'a respins ca ne-susținut apelul contra sentinței civile a tribunalului Dolj, secția II, No. 218 din 1908;

Având în vedere că obiectul procesului e cererea opo-
nentei de a fi obligată epitropia bisericei Madona-Dudu din Craiova, să-i plătească suma de 2400 lei, cu dobânda legală, solariul de diacon al defunctului său soț D. Ionescu, dela 11 Noembrie 1896 până la 13 Noembrie 1897, cum și a-i servi pentru dânsa și copiii minori, o pensie de 66 lei și 70 bani lunar, cu începere dela 13 Noembrie 1897, data încetării din viață a diaconului Ionescu.

Având în vedere că oponenta, pentru a invederă dreptul său la plata sumei de lei 2400, pretinde că, la 11 Noembrie 1896, diaconul D. Ionescu a fost depărtat de epitropie în mod ilegal din funcția de diacon al bisericei Madona-Dudu, întrucât pentru vinile sale ce i se imputau, epitropia nu-l putea depărta din funcție cu dela sine putere, ci urmă ca, conform art. 17 din legea asupra clerului mirean, promulgată la 1 Iunie 1893, să trimită pe diacon în judecata consistoriului eparhial, singur în drept a pronunța pedeapsa depărtării;

Considerând că, după legea clerului mirean, epitropia, pentru vinile ce se imputau diaconului D. Ionescu, și anume pentru certurile ce numitul diacon provocă în biserică, avea facultatea, dar nu eră obligată de a-l trimite în judecata consistoriului eparchial;

Considerând că aceeaș facultate o avea episcopul respectiv și Ministerul cultelor; că dacă, după cum se constată din adresa intimatei epitropiei, No. 445 din 1906, epitropia a raportat cazul episcopului, cerându-i să ia măsurile ce va crede de cuviință contra diaconului D. Ionescu, pentru a-l depărta din funcție, fapt constatat din adresa epitropiei No. 563 din 1896, fără ca mai întâiu să-l trimită în judecata consistoriului, această măsură a chiriarchului respectiv nu se poate impută epitropiei, și prin urmare epitropia nefind în culpă, nu poate fi obligată să plătească oponentei suma de 2400 lei, salariul pe tot timpul dela depărtarea din serviciu până la încetarea din viață a diaconului Ionescu;

Că, această cerere e nefondată și pentru motivul că,

din adresa episcopiei Râmnicu-Noul-Severin, No. 307 din 1897, se constată că, după depărtarea din serviciul de diacon al bisericii Madona-Dudu, diaconul D. Ionescu a fost numit preot al ospiciului bisericii Madona-Dudu, arătându-se că nu mai poate fi diacon și din cauza etății înaintate;

Considerând că, în ce privește cererea oponentei de a i se acordă o pensie de 60 lei și 70 bani pentru dânsa și copiii minori, cu începere dela 13 Noembrie 1897, data încetării din viață a diaconului D. Ionescu, Curtea o găsește nefondată, de oarece, din actele prezentate de părți, se constată că numitul diacon a servit la biserica Madona-Dudu dela 18 Maiu 1887 până la 11 Noembrie 1896, timp mai puțin de 10 ani;

Că, diaconul Ionescu, neavând serviți 10 ani, conform legii de pensii, nu poate avea dreptul la pensie, iar oponenta nu probează că epitropia ar fi avut vre-o lege specială care să acorde pensie pentru timpul mai puțin de 10 ani serviți de diaconul D. Ionescu;

Pentru aceste motive, și pentru cele din sentința apelată, pe care Curtea le adoptă, de acord cu d-l procuror, respinge apelul.

Semnați: Ath. Herescu, M. Măinescu, Al. Radian,
C. Poenaru.

TRIBUNALUL IAȘI, SECȚIUNEA I

Audiența dela 25 Iunie 1910

Președinta d-lui Grigore Dimitrescu, judecător

Ioan I. Dima cu Gheorghe și Elena Theodorescu

ADOPTIUNE.— ADOPTAT.— ÎNCETARE DIN VIAȚĂ.— DREPTUL ADOPTATORULUI LA SUCCESIUNEA ADOPTATULUI.— LUCRURI GĂSITE ÎN NATURĂ.— SENSUL ACESTUI CUVÂNT.— RELUAREA LUCRURILOR GĂSITE.— ART. 316 C. CIVIL.

ADOPTIE.— ADOPTATOR.— REZERVĂ.— SIMPLU SUCCESOR.— ADOPTAT.— FACULTATEA DE ÎNSTRĂINARE.

TESTAMENT.— ANULARE.— DACĂ SE POATE CERE PE CALE INCIDENTĂ ÎN INSTANȚA DE TRIMITERE ÎN POSESIE.

1° Potrivit art. 316 c. civil, adoptatul murind fără descendenți, lucrurile date lui de către adoptator prin dar, *ce se vor găsi în natură*, în vremea morții adoptatului, se vor întoarce la adoptator; iar prin cuvintele *ce se vor găsi în natură*, legiuitorul nu a voit a înțelege numai existența lor materială, ci existența lor *în patrimoniul* adoptatului.

2° Adoptatorul fiind un simplu succesor pentru bunurile dăruite, iar nu un moștenitor rezervatar, față de dânsul dreptul adoptatului de a dispune cu titlu gratuit, este absolut liber și nelimitat fie prin donațiuni între vii, fie prin testament, adoptatorul

fiind îndrituit a-și valorifica drepturile numai în cazul când defunctul nu a dispus de bunurile donate.

3° Chestiunea nulității unui testament se poate ridică și pe cale incidentală într'o instanță de trimitere în posesie, iar nu numai printr'o acțiune ulterioară în anularea testamentului, după ce legatarul a fost pus în posesie.

Tribunalul,

Văzând că chestiunea asupra căreia are a se pronunța este următoarea:

D-nul Ioan I. Dima cere tribunalului ca, pe baza unui testament prin care defuncta sa soție Aspasia Dima l'a instituit legatar universal asupra averii sale, compusă dintr'o vie situată în comuna Cotnari și o casă din Hârlău, să fie trimes în posesiunea acestei averi.

La această cerere se opun Gheorghe și Elena Theodorescu, părinții adoptatori ai defunctei.

Au dânsii calitatea și interesul a se opune la această cerere? Credem că da:

În adevăr, ei sunt părinții adoptatori ai defunctei Aspasia Dima, și art. 316 c. civ. declară că murind adoptatul fără descendenți, lucrurile date lui de către adoptator prin dar, ce se vor găsi în natură în vremea morții adoptatului, se vor întoarce la adoptator.

În speță, nu se contestă că ei sunt adoptatori, că adoptatul nu are descendenți și că atât via cât și casa ce au fost lăsate prin testament lui I. Dima sunt chiar via și casa pe care adoptatorii le-au dăruit adoptatei Aspasia, cu ocazia căsătoriei sale.

Singura chestiune ce urmează a se examina, este dacă bunurile dăruite se regăsesc în natură, așa cum cere art. 316 c. civ. Or, ce se înțelege prin a se regăsi în natură? Evident nu faptul existenței lor materiale pe glob, fiindcă, în afară de cazuri excepționale de distrugere, lucrurile se vor regăsi totdeauna în natură. Ceeace legiuitorul a voit să zică, e dacă se regăsesc în patrimoniul adoptatului.

Prin urmare, vom zice că se regăsesc în natură, dacă adoptatul nu le-a înstrăinat, dacă nu le-a scos din patrimoniul său, alienându-le.

De altfel, nu e nici o distincție de făcut, fie că înstrăinarea e cu titlu oneros, fie că e cu titlu gratuit. În adevăr, adoptatorul este un simplu succesor pentru bunurile dăruite, iar nu un moștenitor rezervatar. Față de dânsul, dreptul adoptatului de a dispune cu titlu gratuit, este absolut liber și nelimitat, adoptatorul fiind îndrituit a-și valorifica drepturile numai în cazul când defunctul nu a dispus de bunurile donate.

De asemenea, nu e nici o deosebire de făcut dacă alienarea e făcută *inter vivos* sau *mortis causa*. Dacă a putut fi altă dată îndoială în ceea ce privește testa-

mentul, unanimitatea doctrinei și jurisprudenței admite azi că atunci când bunurile sunt legate, ele nu mai sunt în patrimoniul adoptatului, și deci nu mai e loc la exercitarea dreptului de reluare.

Așa fiind lucrurile, ar urma ca adoptatorul, în speță, soții Teodorescu, să fie debutați dela început ca neavând calitate de a se opune la cererea de trimetere în posesie.

Și așa ar trebui, dacă aceștia ar recunoaște testamentul.

În fața unui asemenea act de înstrăinare, nu le-ar mai rămâne decât să se retragă, întrucât dreptul lor de reluare nu poate avea loc, negăsindu-se întrunite condițiunile cerute de art. 316 c. civ.

Ei însă pretind că testamentul nu emană dela defuncta; că, prin urmare, calitatea și interesul lor se justifică pe deplin, fiindcă odată recunoscută falșitatea testamentului care formează piedică la exercițiul dreptului lor, acest drept își va găsi deplină aplicațiune, căci bunurile se vor regăsi în patrimoniul defunctei, cer prin urmare verificare de scripte.

Astfel prezentată, cererea lor devine evident admisibilă.

Rămâne însă întrebarea: o asemenea cerere poate fi făcută cu ocazia trimeterei în posesiune? S'ar putea zice:

Tribunalul, chemat a se pronunța asupra unei cereri de trimitere în posesiune, nu poate să intre în examinarea fondului; e vorba de o procedură urgentă, de regulat o situație provizorie, și rolul său se mărginește în a verifica cine este acel care în aparență și la suprafață are un titlu, titlu care în formă cel puțin îndeplinește condițiile legale.

El trebuie să trimeată în posesiune pe acel ce are acest titlu, în speță, pe legatarul universal care prezintă testamentul, și nu are părintele adoptator decât să intente în urmă acțiune în anularea testamentului, să obție această anulare, și apoi să-și exercite dreptul de retur legal.

Socotim că soluțiunea aceasta nu e cea mai bună.

E adevărat că prin trimiterea în posesie a legatarului, nu se face decât a se lua o hotărîre provizorie. Dar cât de periculoasă poate fi uneori această măsură.

Spre exemplu, din succesiune face parte numai mobile sau bani. Trimițând pe legatar în posesie, dându-i pe mână banii, expui pe eredele legitim (sau adoptatorul cu dreptul de reluare, e aceeași ipoteză) să numai rămăie după anularea testamentului decât cu o simplă creanță în contra legatarului universal. Dar chiar în materie imobiliară, legatarul poate consuma fructele și se poate folosi de veniturile pe care nu mai e în stare a le restituî după stricarea titlului său, fiind bună-oară insolubil. Dar, indiferent de acest pericol, pînă la punct de vedere teoretic, să dai voe cui-vă, ca pe baza

unui titlu contestat de interesați, să-și exercite un drept în contra acestor interesați, or cât de provizoriu ar fi acest drept, cum este dreptul de a posedă?

De observat încă, că dobândirea posesiei îi va mai da un avantaj pe lângă stăpînirea de fapt, și anume îi va asigura rolul de defendor în orice acțiune ulterioară eredele ar voi să intente în contra lui.

Iată motivele pentru care credem că chestiunea nulității testamentului se poate ridică și pe cale incidentală într'o instanță de trimitere în posesie, iar nu numai printr'o acțiune ulterioară în anularea testamentului, după ce legatarul a fost pus în posesie.

De altfel, un avantaj al acestui procedeu va fi că, în loc ca legatarul trimis în posesie să aibă rolul de defendor, câștigat numai prin faptul că testamentul său are aparență de a fi un act bun, și să stea liniștit așteptând evenimentele, va fi și el interesat ca procesul să ia cât mai repede sfârșit, ca judecata să pronunțe valabilitatea titlului său și va face diligențele necesare pentru atingerea acestui rezultat.

E adevărat însă că adoptatorul cu drept de reluare (ca și orice alt erede legitim) ar avea și altă cale pentru a ajunge la acelaș rezultat: să lase să fie trimes legatarul în posesie și a doua zi să intente acțiune în anulare și să ceară un sechestrul judiciar. Ar avea însă astfel mai mulți sorți de respingere a acestei cereri de sechestrul, căci e mai greu să scoți pe cineva din posesie decât să nu-l lași să intre, și în definitiv de ce să'l trimeț pe altă cale, atunci când o instanță este deja angajată.

Pentru aceste motive, admite preparatoriul, ordonă verificarea de scripte.

Judecător-unic, Grigore Dimitrescu.

BIBLIOGRAFIE

A apărut:

Volumul VI (Suplimentul III pe 1910) din:

„Codul General al României“
adnotat cu trimeteri, circulați și note explicative

DE

C. HAMANGIU

Procuror la Curtea de apel din Galați

Acest volum, al șaselea al colecțiunii, de aproape 1200 pagini, cuprinde aranjate în ordine cronologică, toate legile, regulamentele, decretile, deciziile, convențiunile cu statele străine și circulațiile, de la Octombrie 1909 până la Decembrie 1910 inclusiv.

La finalul volumului se află un *index alfabetic general* al întregii materii legislative în vigoare cuprinse în toate șase volume, așa că întrebuintarea acestei voluminoase colecțiuni se face cu cea mai mare ușurință prin consultarea acestui *index general*.

Prețul vol. VI (supliment III pe 1910) este de 10 lei, legat flexibil. **Prețul întregii colecții** de șase mari volume, legate flexibil în piele, este de 64 lei.

Comenzile se fac la *Librăria Leon Alcalay*, Calea Victoriei, 37 București.